

майбутньому стане запорукою існування навчального закладу як такого (насамперед, запорукою його конкурентоздатності на ринку освітніх послуг).

Ми позначили тут лише окремі аспекти впливу інформаційного суспільства на подальший розвиток освітнього права України. Сподіваємося на подальшу плідну працю в цій галузі з боку українських правників і, відповідно, на розвиток освітнього права України як перспективного напрямку навчання вітчизняних студентів-юристів.

ІНТЕНЦІОНАЛЬНІСТЬ У ПРЕДМЕТНОМУ ПОЛІ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА

Н. С. Мурадян, аспірантка

Науковий керівник – проф. філософії В. О. Копилов

***Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»***

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.4554124>

У філософській літературі інтенціональність здебільшого позиціонують як спрямованість свідомості на світ, причому така дія визначена в контексті духовного начала й пізнання. «Інтенціональність – одне з центральних понять аналітичної філософії та феноменології, яке встановлює особливе відношення між свідомістю, мовою і світом. У найзагальнішому плані воно означає здатність свідомості бути – спрямованою на. Термін походить від латинського слова – *intensio*, яке схоласти XIII–XIV ст. використовували для означення – того, що постає перед свідомістю в думці» [1]. «Інтенціональність – поняття низки філософських учень, які фіксують особливість людської свідомості, що полягає в її спрямованості на певний предмет.

Люди здатні відчувати навколишній світ по-різному, за допомогою кількох різних сенсорних модальностей (зору, слуху, дотику, нюху). Вони також усвідомлюють існування частин своїх власних тіл, наприклад, коли відчують біль. Проблему усвідомлення часто називають «проблемою квалі», оскільки стану з яскравими феноменальними особливостями притаманний яскраво виражений суб'єктивний характер. Сприйняття запахів або звуків – це дуже різні переживання, проте всі вони виявляють загальну властивість, звану «феноменальним усвідомленням». Свідомість творить предмет не із себе, а із умов самої предметності. Інтенціональні переживання поділяються на прості вірування, теоретичні роздуми й оцінні особисті переживання. Прості вірування та теоретичні роздуми є характерною природною настановою, яка є набутою впродовж виховання з дитинства й становить загальну ментальність у суспільстві, у якому зростає людина, оскільки інтенціональність є ознакою ментальності. Оцінні особисті переживання пов'язані із цінностями та мотиваціями інтерсуб'єктивних відносин, що виникають у життєвому світі.

Предметність інтенціональності правосвідомості пов'язана із взаємозв'язком правової культури й правової поведінки, які цілеспрямовано підтримують фундаментальні відносини. Предметом інтенціональності правосвідомості є вчинок, який безпосередньо є проявом взаємодії, взаєморозуміння, забезпечення соціального порядку й безпеки. Інтенціональність є базовим елементом правосвідомості, оскільки допомагає тримати зв'язок між свідомістю людини й зовнішнім світом за допомогою вчинків, наповнених конкретним змістом. Суть речей полягає в суті нашого досвіду: «Не щось інше, а тільки досвід приписує смисл, причому, оскільки мова йде про фактичні речі, це актуальний досвід з його певним чином упорядкованими взаємозв'язками досвіду» [2, с. 4].

Ф. Brentano подав начерк цілої дослідницької програми, підґрунтям якої є три конкретних тези. Відповідно до першої тези, для явища інтенціональності, вираженого такими ментальними станами, як любов, ненависть, бажання, віра, судження, сприйняття, надія, дуже важливо, що ці ментальні стани спрямовані на предмети, відмінні від самих ментальних станів. Згідно з другою, об'єкти, на які завдяки інтенціональності спрямовано свідомість, характеризуються властивістю, яку Brentano називає інтенціональним внутрішнім існуванням. Згідно з третьою тезою, інтенціональність – характеристика ментального: тільки ментальні стани мають інтенціональність. Припустимо, що для природи інтенціональності істотно, що ми не можемо виявляти такі ментальні стани, як любов, ненависть, бажання, віра, судження, сприйняття, надія, якщо немає чогонбудь, що може бути предметом любові, ненависті, бажання, віри, судження, сприйняття, надії, а предметом таких станів є вчинок або дія. Якщо це так, то з самої природи інтенціональності (як її описує перша теза) випливає, що ніщо не може проявляти інтенціональність, якщо немає об'єктів (інтенціональних об'єктів), що мають властивість, яку Brentano називає інтенціональністю – внутрішнім існуванням. Сприйняття, переконання, бажання, інтенції й багато інших «пропозиційних настанов» є ментальними станами, що характеризуються інтенціональністю. Вони стосуються об'єктів і ситуацій або відображають їх у конкретній психологічній формі. Сприйняття, переконання, бажання й наміри демонструють притаманну інтенціональності ментальну подвійність: подвійність ця полягає в спрямованості інтенції від свідомості до світу і від світу до свідомості. Ніщо не може виразити інтенціональність, якщо не існує об'єкт і як наслідок учинок (дія).

Правові концепти, будучи формою творчості правосвідомості, подають її як безперервний ланцюг мінливих смислових значень і приписів. Вони настільки змістовні, що легко залучаються в розвиток різних ситуацій, а іноді показують їх у перетвореному вигляді – у вигляді правових символів, формул і звичаїв. Ю. Калиновський підкреслює важливість різноманітних комунікативно-символічних кодів, які вважає значеннєвою основою суспільної правосвідомості. Такі символічні коди

відображаються в соціальному просторі та часі й визначають поведінку окремих індивідів і соціальних груп [3, с. 112].

Отже, предметність інтенціональності полягає у вчинках і діях, які виникають під час взаємодії свідомості та впливів на об'єкт свідомості. Правосвідомість починає існувати в людині тоді, коли вона осмислює, аналізує стан чинного права й відповідно до цього в неї виникають певні уявлення про те, яким би вона хотіла бачити це право. Ключовим у правосвідомості є усвідомлення людиною того, що стан сучасного права повинен відповідати тим загальнолюдським цінностям, положення яких закріплені в міжнародних правових актах про права людини, а головне – щоб дії та вчинки відповідали цим актам.

Список використаних джерел:

1. Вострикова Е. Интенциональность. Современная западная философия. Энциклопедический словарь/ Под ред. О. Хеффе, В. С. Малахова, В. П. Филатова, при участии Т. А. Дмитриева; Институт философии. М. : Культурная революция, 2009. С. 144–145.

2. Гуссерль Э. Идеи к чистой феноменологии и феноменологической философии / Э. Гуссерль ; пер. с нем. А. В. Михайлова. М. : Акад. проект, 2009. 489 с.

3. Калиновський Ю. Ю. Парадигмальні виміри правосвідомості українського суспільства : моногр. Харків : Майдан, 2012. 346 с.